

9 december 2025

In het vierde kwartaal van dit jaar zijn nog twee van de gedetineerde vrouwen vrijgekomen. Er blijven er nu nog drie over die vastzitten in Zwolle. Belangstellenden kunnen hen een kaartje sturen met Kerst. Veel van de reeds vrijgelaten vrouwen worden nog steeds bedreigd met het intrekken van hun Nederlanderschap. De Raad van State moet hierover in enkele gevallen binnenkort een uitspraak doen. Hoewel de politieke verhoudingen in de Tweede Kamer sinds de laatste verkiezingen veranderd zijn, blijft het moeilijk om een Kamermeerderheid te vinden voor het aanpassen van de huidige wetgeving. De hoop is gevestigd op het CDA waarvan verwacht mag worden dat zij zich als christelijke partij niet laten leiden door dezelfde haat en vergeldingsdrang als extreemrechts.

Nog drie vrouwen in de gevangenis

In mijn vorige nieuwsbrief (augustus) schreef ik dat er nog vier vrouwen vast zaten. Dat was onjuist; het waren er op dat moment nog vijf. In Zwolle zat behalve Krista van T. en Hasna A. ook nog een vrouw gevangen die wij tot dan toe over het hoofd hadden gezien: Yousra L. Deze vrouw is niet veroordeeld voor uitreizen naar Syrië maar wegens het maken van propaganda voor IS. Ze is daarvoor in 2021 veroordeeld tot 6 jaar en TBS. Omdat zij al in oktober 2019 gearresteerd was, liep haar gevangenisstraf af in oktober 2025. Zij werd toen echter nog niet vrijgelaten omdat zij nog een TBS behandeling moet ondergaan. Op dit moment wacht zij in de gevangenis tot er een plaats vrijkomt in een TBS kliniek. De wachttijden hiervoor zijn zeer lang. Doordat Yousra niet tot de groep uitreizigsters behoort, was zij tot voor kort buiten ons gezichtsveld gebleven. Maar wij hebben intussen ook met haar contact gelegd.

De afgelopen maanden zijn Krista en Sadaf vrijgekomen, waarmee het aantal gedetineerde vrouwen is teruggebracht tot drie (allemaal in Zwolle). Dit zijn Hasna A. die veroordeeld is tot 10 jaar cel wegens slavernij, Yousra L. die haar 6 jarige straf heeft uitgezeten maar nog moet wachten op een plaats in een TBS kliniek, en Ayada K. die nog wacht op de inhoudelijke behandeling van haar rechtszaak.

Minder contact met de vrouwen na vrijlating

Zoals ik de laatste keer schreef, hebben veel van de vrouwen na hun vrijlating weinig behoefte meer om nog contact te houden met ons of met hun vroegere lotgenoten. Daarvoor zijn de herinneringen aan alles wat ze hebben meegemaakt in Syrië en op de TA te pijnlijk. De vrouwen willen een nieuw leven beginnen en zo weinig mogelijk meer herinnerd worden aan het verleden. Wij kunnen hen ook geen brieven of kaarten meer sturen omdat zij hun adresgegevens geheim houden. Maar enkele van hen houden ons via Whatsapp nog wel op de hoogte van hun belevenissen na hun vrijlating. Uit hun berichten lezen we dat het met de meesten goed gaat. Zij zijn over het algemeen goed begeleid door de overheid bij hun terugkeer in de maatschappij, en meestal hebben zij intussen ook hun kinderen weer terug.

De meeste vrouwen hadden door hun verblijf in Syrië trauma's opgelopen; trauma's waarvoor zij tijdens hun verblijf op de TA niet behandeld werden. Integendeel, in veel gevallen werden hun trauma's verergerd door het absurd strenge regime op de TA en door de praktisch volledige scheiding van hun kinderen. Ook de kinderen zelf hebben door de scheiding van hun moeder na aankomst in Nederland volgens deskundigen grotere psychische schade opgelopen dan door hun verblijf in het kalifaat. De Nederlandse overheid is daarmee verantwoordelijk voor de detentieschade die de vrouwen hebben opgelopen tijdens hun verblijf op de TA. Advocaten hebben mij erop gewezen dat het erg moeilijk zal zijn om deze schade te kwantificeren, en dat de kans klein is dat de vrouwen hiervoor ooit gecompenseerd zullen worden. Na hun vrijlating moeten de vrouwen wel verplicht behandeld worden door een psychiater (dat staat in de voorwaarden van hun vonnis). Sommigen hebben hier baat bij maar voor anderen voelt het als een verlenging van hun straf.

Intrekken Nederlandschap

Het grootste probleem dat nu nog overblijft, is het beleid van de IND om het Nederlandschap in te trekken bij alle vrouwen met dubbele nationaliteit die veroordeeld zijn voor terrorisme. Dit is al gebeurd bij Sadaf, en het besluit hierover van de IND (uit 2022) is onlangs bekrachtigd door de Zwolse rechtbank. Sadaf is tegen dat besluit in beroep gegaan bij de Raad van State, en wij steunen haar in dat proces. Het is belangrijk dat de Raad van State dit vonnis vernietigt; niet alleen voor Sadaf zelf, maar ook voor alle andere vrouwen die bedreigd worden met het intrekken van hun Nederlandschap.

Het beleid van de rechters op dit punt is ambivalent. In maart besloot de Amsterdamse rechtbank om een man van Marokkaanse afkomst, bij wie het Nederlandschap was ingetrokken na een veroordeling voor terrorisme, om hem zijn nationaliteit terug te geven. Dit vanwege het feit dat het intrekken van het Nederlandschap alleen mogelijk is bij burgers van allochtone afkomst, en daarmee een vorm is van discriminatie, in strijd met artikel 1 van de Grondwet. Enkele maanden later besloot de Zwolse rechtbank in het volstrekt overeenkomstige geval van Sadaf om haar het Nederlandschap *niet* terug te geven. De rechters hier concludeerden (na 3 maanden piekeren) dat het intrekken van de nationaliteit bij burgers van allochtone afkomst wél moest kunnen. In beide gevallen is er beroep aangetekend bij de Raad van State; in het eerste geval door de IND en in het tweede geval door de veroordeelde.

Op de achtergrond speelt de roep vanuit de politiek om harde maatregelen tegen burgers van allochtone afkomst. Zo was in het regeerakkoord van het laatste kabinet opgenomen dat het intrekken van het Nederlandschap bij burgers van allochtone afkomst niet alleen in het geval van een veroordeling voor terrorisme moest gebeuren, maar ook bij andere misdrijven. Ook nu nog houden partijen als PVV, JA'21 en CDA vast aan het afnemen van het Nederlandschap bij terrorisme-veroordeelden van allochtone afkomst.

Zelfs in het nieuwe verkiezingsprogramma van het CDA wordt dit punt nog genoemd. Ik weet intussen dat er over dit kleine onderdeel van het programma intensief is gediscussieerd

binnen het partijbestuur; een teken dat er meer mensen binnen de partij zich af beginnen te vragen of het CDA hiermee wel op het goede spoor zit.

Kerstkaarten 2025

Gelukkig zit er op dit moment nog maar een groepje van drie vrouwen in detentie in Zwolle. Met twee van deze vrouwen hebben wij contact, en we weten dat zij het zeker zouden waarderen als ze met Kerst een paar kaarten krijgen. Mensen die hen een kaartje willen sturen, kunnen bij mij de adresgegevens opvragen (adcorten@gmail.com).

Resterende gevangenen in Syrië en Irak

Er verblijft op dit moment nog een klein groepje vrouwen en kinderen ‘met Nederlandse link’ in de kampen in Syrië. De [NCTV schat hun aantal](#) op ongeveer 5 vrouwen en 15 kinderen. Met deze vrouwen hebben wij geen contact. In principe hebben ook zij het recht om via een Nederlandse advocaat repatriëring naar Nederland te eisen, net zoals de andere vrouwen dit eerder deden. Het is ons niet bekend of de achtergebleven vrouwen hierover al contact hebben opgenomen met een Nederlandse advocaat. Mogelijk willen ze ook niet teruggehaald worden omdat zij weten hoe de vrouwen die wél terugkeerden, in Nederland behandeld werden.

Ik heb ook contact met enkele buitenlandse vrouwen in kamp Roj die vroeger bevriend waren met de Nederlandse vrouwen. Hun toestand is uitzichtloos, hetzij omdat ze stateloos zijn, of omdat hun eigen regering weigert hen terug te halen. De Verenigde Naties proberen te bemiddelen in de repatriëring van deze vrouwen en hun kinderen, en zij hebben hiervoor onlangs een kantoor geopend in kamp Roj. Het grote struikelblok blijft echter de bereidheid van landen om hun eigen burgers – of die van een ander land – terug te nemen. De VN kan de landen daartoe niet dwingen.

Daarnaast verblijven er nog enkele Nederlandse mannen in Syrische gevangenissen ([ongeveer 15 volgens de NCTV](#)). De omstandigheden zijn hier zó zwaar dat er maandelijks enkele gevangenen overlijden aan ziekte en uitputting. De gevangenen hebben geen enkel uitzicht op een proces, laat staan op repatriëring. Blijkbaar is het de stilzwijgende bedoeling dat zij uiteindelijk allemaal overlijden in de gevangenis. Dit is blijkbaar ook het Nederlandse beleid. Er is tenminste – voor zover ons bekend – geen enkel initiatief van de Nederlandse regering om mannelijke gedetineerden terug te halen naar Nederland.

Frequentie nieuwsbrief verlaagd

Zoals eerder vermeld, is door het geringe aantal actuele ontwikkelingen de frequentie van deze nieuwsbrief verlaagd tot eenmaal per kwartaal. De website van het platform (www.kinderenteruguitkalifaat.nl) zal nog tot minstens eind 2026 in de lucht blijven. Daar is ook nog steeds een digitale kopie van het boek ‘Verloren Dochters’ te downloaden’. Ook gedrukte versies van het boek zijn nog steeds te verkrijgen door een mailtje te sturen aan adcorten@gmail.com.